ส่วนที่ ๑
สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

๑.ด้านกายภาพ

๑.๑ ประวัติและที่ตั้งสำนักงาน

ประวัติองค์การบริหารส่วนตำบลคำสะอาด เดิมอยู่ในพื้นที่ของตำบลโพนสูงตามลักษณะปกครองพื้นที่ต่อมาได้แยกจัดตั้งเป็นตำบลคำสะอาด เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๑๔ ยกฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๓๙ มีหมู่บ้านในเขตจำนวน ๑๔ หมู่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑๖ คน ที่ทำการตั้งอยู่ที่หมู่ ๑๒ บ้านคำสะอาดพัฒนา ตำบลคำสะอาด อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร

๑.๒ ลักษณะทั่วไป สภาพภูมิศาสตร์

สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูงสลับกับที่ลุ่มอยู่ห่างจากอำเภอสว่างแดนดิน ออกมาทางทิศตะวันตก ๒๑ กิโลเมตร มีพื้นที่ ๙๕ ตารางกิโลเมตร (๕๙,๓๗๕ ไร่) มีเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	จรดตำบลโพนสูง อำเภอสว่างแดนดิน,ตำบลอ้อมกอ, ตำบลดงเย็น ,อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี,
ทิศใต้	จรดกับตำบลบงใต้และตำบลบ้านต้าย อ.สว่างแดนดิน
ทิศตะวันออก	จรดกับตำบลโพนสูง, ตำบลสว่างแดนดิน, ตำบลบ้านต้าย อ.สว่างแดนดิน
ทิศตะวันตก	จรดตำบลบงใต้ อ.สว่างแดนดิน และตำบลทุ่งฝน อ.ทุ่งฝน

๑.๓ ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศมีทั้งหมด ๓ ฤดู คือฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว

- ฤดูร้อนเริ่มประมาณปลายเดือนกุมภาพันธ์ ถึงประมาณเดือนพฤษภาคม
- ฤดูฝนเริ่มจากต้นเดือนมิถุนายน ถึงประมาณกลางเดือนตุลาคม
- ฤดูหนาวเริ่มประมาณกลางเดือนตุลาคม ถึงประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์

๑.๔ ลักษณะของดิน

ลักษณะของดินเป็นดินร่วนปนทราย การใช้ที่ดิน พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ในการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมและเป็นที่อยู่อาศัย

๒. ด้านการเมือง/การปกครอง

๒.๑ เขตการปกครอง

ลักษณะของเขตการปกครอง แบ่งเขตการปกครองเป็น ๑๔ หมู่บ้าน ได้แก่

๑. บ้านคำสะอาด หมู่ที่ ๑
๒. บ้านดงจันทู หมู่ที่ ๒
๓. บ้านหนองหมากแซว หมู่ที่ ๓
๔. บ้านปลวก หมู่ที่ ๔
๕. บ้านยางคำ หมู่ที่ ๕
๖. บ้านนาดินจี่ หมู่ที่ ๖

๗. บ้านหนองไผ่ หมู่ที่ ๗
๘. บ้านคำสะอาด ๒ หมู่ที่ ๘
๙. บ้านแสงตะวัน หมู่ที่ ๙
๑๐. บ้านหนองหมากแซว หมู่ที่ ๑๐
๑๑. บ้านธาตุโสภา หมู่ที่ ๑๑
๑๒. บ้านคำสะอาด พัฒนา หมู่ที่ ๑๒
๑๓. บ้านปลวก หมู่ที่ ๑๓
๑๔. บ้านปลวก หมู่ที่ ๑๔
มีพื้นที่ทั้งหมดจำนวน ๙๕ ตารางกิโลเมตร
ห่างจากกรุงเทพฯประมาณ ๖๒๐ กิโลเมตร
ห่างจากที่ว่าการอำเภอประมาณ ๒๑ กิโลเมตร
ห่างจากศาลากลางจังหวัดประมาณ ๑๐๘ กิโลเมตร

โดยมีผู้นำชุมชนและประธานประชาคมแต่ละหมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่	รายชื่อ	ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน	เบอร์โทรศัพท์
๑	นายยอดชาย เจริญมงคล	กำนันตำบลคำสะอาด	๐๘๙-๕๗๕๑๓๒๓
๒	นายวทัญญู รุ่งเรือง	บ้านดงจันทู หมู่ ๒	๐๙๖-๖๘๐๔๔๘๕
๓	นายเสถียร ศรีประชัย	บ้านหนองหมากแซว หมู่ ๓	๐๘๙-๕๗๗๕๖๑๘
๔	ว่าง	บ้านปลวก หมู่ ๔	
๕	นายภานุเดช อุ่มจันสา	บ้านบ้านยางคำ	๐๘๐-๐๐๗๐๓๐๒
๖	นายถนัด อ่อนละมุล	บ้านบ้านนาดินจี่	๐๙๘-๑๐๑๗๓๒๒
๗	นายศุภชัย จันดีศรี	บ้านหนองไผ่ หมู่ที่ ๗	๐๙๓-๕๑๘๗๓๖๙
๘	นายปรีชา สายศร	บ้านคำสะอาด ๒ หมู่ ๘	๐๘๗-๒๑๔๓๒๒๘
๙	นายวันชัย สิมรีย์	บ้านแสงตะวัน	๐๘๐-๖๙๓๙๐๔๙
๑๐	นายฉลวย จอมประมาณ	บ้านหนองหมากแซว หมู่ ๑๐	๐๙๓-๖๕๐๙๖๒๓
๑๑	นายสุบิน คำค้อ	บ้านธาตุโสภา	๐๖๒-๑๒๘๓๐๘๓
๑๒	นายขวัญเมือง สุวรรณสน	บ้านคำสะอาดพัฒนา	๐๘๙-๕๒๒๑๓๑๑
๑๓	นางลำไย พรมบุตร	บ้านปลวก หมู่ ๑๓	๐๙๓-๕๕๒๖๗๑๕
๑๔	นายประหยัด ขำขาว	บ้านปลวก หมู่ ๑๔	๐๖๓-๐๑๒๕๕๘๓

รายชื่อประธานประชาคมแต่ละหมู่บ้าน

ที่	รายชื่อ	ตำแหน่ง ประธานประชาคม	ตำแหน่ง ระดับตำบล
๑	นายยอดชาย เจริญมงคล	ประธานประชาคม หมู่ที่ ๑	กรรมการ
๒	นางสมใจ ศิริดล	ประธานประชาคม หมู่ที่ ๒	กรรมการ
๓	นายสวาท จอมประมาณ	ประธานประชาคม หมู่ที่ ๓	กรรมการ
๔	นายถวิลย์ อนุสนธิ์	ประธานประชาคม หมู่ที่ ๔	กรรมการ
๕	นายธีระวัฒน์ โพนเฉลียว	ประธานประชาคม หมู่ที่ ๕	ประธานประชาคมระดับตำบล
๖	นางบุญฉลอง อัมวงษา	ประธานประชาคม หมู่ที่ ๖	กรรมการ
๗	นายจันทร์ทร ดวงสีทอง	ประธานประชาคม หมู่ที่ ๗	กรรมการ
๘	นายบุญจันทร์ ทองทา	ประธานประชาคม หมู่ที่ ๘	กรรมการ
๙	นายประไพร ยืนนาน	ประธานประชาคม หมู่ที่ ๙	กรรมการ
๑๐	นายนารอน ลิ้มวงค์	ประธานประชาคม หมู่ที่ ๑๐	กรรมการ
๑๑	นายเสงี่ยม ต้นสาย	ประธานประชาคม หมู่ที่ ๑๑	กรรมการ
๑๒	นายบุญเรือง สุวรรณสน	ประธานประชาคม หมู่ที่ ๑๒	กรรมการ
๑๓	นางเสงี่ยม สีชัยมูล	ประธานประชาคม หมู่ที่ ๑๓	กรรมการ
๑๔	นายประหยัด ขำขาว	ประธานประชาคม หมู่ที่ ๑๔	กรรมการ

๒.๒ การเลือกตั้ง

ตำบลคำสะอาด แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น ๑๔ เขต
จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๖,๖๓๘ คน
(ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓)

๒.๓ ทำเนียบบุคลากร

ฝ่ายบริหาร

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคำสะอาด
นางทองพูล บุญคง
รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคำสะอาด
นายสมจิต พรมผัน
รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคำสะอาด
นายบุญตา วิเศษทรัพย์
เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคำสะอาด
นายหนูกร ไชยเสนา

ฝ่ายนิติบัญญัติ

๑. นายกวีพล ศรีชุมพล ประธานสภา
๒. นายปานศักดิ์ นามสาขา รองประธานสภาฯ
๓. นายสัมฤทธิ์ กองพันธ์
๔. นายธวัช ขันทะมาศ
๕. นายอภิสิทธิ์ ชัยมัชฉิม
๖. นายบัญชา อุดมพร
๗. นายสุริยันต์ บุญลือ
๘. นายอินแปลง จันดีศรี
๙. นายสุรพล ยินดี
๑๐. นายทศพร ขาวสนิท
๑๑. นางหนูจันทร์ กองวงษา
๑๒. นายภู สืบสม
๑๓. นายทรงกรด ต่วนเครือ
๑๔. นางมุกดา แก้วอุ่นเรือน
๑๕. นายวันเฉลิม สีภักดี
๑๖. นายวรวุฒิ พรมบุตร

ส่วนราชการ

<u>สำนักปลัด</u>

๑. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
นางลำพูน วงเวียน (ปลัด อบต.)
๒. รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
นายรำไพ โคตะมา (นักบริหารงานอบต.)
๓. หัวหน้าสำนักปลัด
นางสาวอารีย์ สำพะโว
๔. นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
- ว่าง -
๕. เจ้าพนักงานธุรการ
- ว่าง –
๖. นักทรัพยากรบุคคล
นายพิษณุ เอี่ยมขอพึ่ง
๗. นักวิชาการสาธารณสุข
นางสุธิมา เฉยฉิว
๘. นิติกร
นายนิพนธ์ ชิณสาย
๙. นักวิชาการเกษตร
นายยุทธพงศ์ ชมเชย

๑๐. เจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
นายพงศกร จันทรคง
๑๑. ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
นายชาญณรงค์ ไก่ขัน
๑๒. ผู้ช่วยนักวิเคราะห์นโยบายและแผน
นางสาวศรีประไพ สายสอน
๑๓. ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ
นางสาวมานิตา พิณทอง
๑๔. ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ
- ว่าง – ๑ อัตรา
๑๕. ผู้ช่วยเจ้าพนักงานสาธารณสุข
นางสาวพรทิพย์ โคราช
๑๖. ผู้ช่วยเจ้าพนักงานการเกษตร
นายศิริคงคา สารโพธิ์คำ
๑๗. คนตกแต่งสวน
นายชินกร ยินดี
๑๘. พนักงานขับรถยนต์
นายรังสรรค์ สิมรีย์
๑๙. พนักงานขับรถกู้ชีพกู้ภัย
- ว่าง ๒ อัตรา-
๒๐. พนักงานขับรถบรรทุกน้ำดับเพลิง
นายสุริยนต์ สีกัณหา
๒๑. พนักงานขับรถบรรทุกน้ำดับเพลิง
นายปรีดา อักษรกลาง
๒๒. นักการภารโรง
นายสุวิทย์ บุญเสริม
๒๓. พนักงานดับเพลิง
นายฐิติกร ต้นสาย
๒๔. พนักงานดับเพลิง
- ว่าง ๑ อัตรา
๒๕. คนงานทั่วไป (แม่บ้าน)
- ว่าง –

<u>กองคลัง</u>

๑. ผู้อำนวยการกองคลัง
นางรัตชณี หงษ์ทอง (นักบริหารงานคลัง)
๒. นักวิชาการเงินและบัญชี
นางจันทร์ฉาย พูลสง่า
๓. นักวิชาการพัสดุ
- ว่าง –

๔. เจ้าพนักงานพัสดุ

นางรจนา เจริญมงคล

๕. เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี

- ว่าง -

๖. เจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้

นางสาวมัทวรรณ ต้นสาย

๗. ผู้ช่วยเจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้

นางสาวศิริรักษ์ ต้นสาย

๘. ผู้ช่วยเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี

นางสาวสุธิดา ค้อสาเกษ

๙. ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ

นางสาวสุภาวิณี สายมายา

๑๐. ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ

นางสาวศิริพร สารมานิตย์

๑๑. ผู้ช่วยช่างสำรวจ

นางสาวชบาไพร ภาคะ

๑๑๒ ผู้ช่วยเจ้าพนักงานพัสดุ

นางสาวอำนวย พรสวัสดิ์

<u>กองช่าง</u>

๑. ผู้อำนวยการกองช่าง

ว่าที่ร้อยตรีธีรชน กาญบุตร (นักบริหารงานช่าง)

๒. วิศวกรโยธา

- ว่าง –

๓. นายช่างโยธา

- ว่าง –

๔. นายช่างสำรวจ

นายวัยวุฒิ บุตรขันธ์

๕. เจ้าพนักงานธุรการ

- ว่าง –

๖. ผู้ช่วยนายช่างเขียนแบบ

นายจันทา สีแก้ว

๗. ผู้ช่วยนายช่างไฟฟ้า

นายปิยะพงษ์ หาริตะวัน

๘. ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ

นางสาวมุกระวี จันทรศรี

๙. ผู้ช่วยนายช่างสำรวจ

- ว่าง –

๑๐. ผู้ช่วยนายช่างโยธา

นางสาวพรนภา บุญลือ

๑๑. พนักงานขับรถยนต์

นายธวัชชัย ต้นสาย

๑๒. คนงานทั่วไป (พนักงานสูบน้ำ)

- ว่าง –

๑๓. พนักงานขับเครื่องจักรกลขนาดเบา (รถกระเช้าไฟฟ้า)

นายธนกฤต พราหมณ์น้อย

<u>กองการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม</u>

๑. ผู้อำนวยการกองการศึกษา

- ว่าง –

๒. นักวิชาการศึกษา

นายไพรลา ทานะขันธ์

๓. ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ

นางสาวอัจฉรา พรมยิ่ง

๔. ผู้ช่วยเจ้าพนักงานพัสดุ

นางสาวธัญวรัตน์ สุตะคาน

๕. ครู จำนวน ๑๑ คน

๑. นางบรรจง ต้นสาย	ตำแหน่ง ครูชำนาญการ คศ.๒
๒. นางอำนาจ ศรีชุมพล	ตำแหน่ง ครูชำนาญการ คศ.๒
๓. นางธัญญรัตน์ ต่วนเครือ	ตำแหน่ง ครูชำนาญการ คศ.๒
๔. นางรุ่งนภา แก้วกันยา	ตำแหน่ง ครูชำนาญการ คศ.๒
๕. นางธนัฐดา สืบสม	ตำแหน่ง ครูชำนาญการ คศ.๒
๖. นางเจษฎาพร กำแหงมิตร	ตำแหน่ง ครูชำนาญการ คศ.๑
๗. นางศรีสะอาง เจริญมงคล	ตำแหน่ง ครูชำนาญการ คศ.๒
๘. นางลัดดาวรรณ์ สืบสม	ตำแหน่ง ครูชำนาญการ คศ.๒
๙. นางสาวนุชเนตร ไขศรี	ตำแหน่ง ครูชำนาญการ คศ.๑
๑๐. นางพรทิภา บุญสาร	ตำแหน่ง ครูชำนาญการ คศ.๒
๑๑. นางสาวยุวณี ภักดีราช	ตำแหน่ง ครูชำนาญการ คศ.๑

๗. ผู้ดูแลเด็ก จำนวน ๑๐ คน

๑. นางสาวอุทัยวัลย์ ทองปาน

๒. นางสาวโสภา จันทะกิจ

๓. นางกัลนิฐา เหมะธุลิน

๔. นางมณีกานต์ นะธิศรี

๕. นางสาวยุพิน วงเวียน

๖. นางปรัชญา โกษาแสง

๗. นางสังวร แสนภพ

๘. นางประภาส กุลชาติ

๙. นางสาวณัฐกานต์ อาป้อง
๑๐. นางสาวปวีณา แก้วโพนทอง
๑๑. นางสาวสุนิศา ปานเชียงวงษ์
๑๒. ผู้ดูแลเด็ก - ว่าง – ๑ อัตรา

<u>กองสวัสดิการสังคม</u>

๑. ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม
นายกำพล ก้อนตาล (นักบริหารงานสวัสดิการสังคม)
๒. นักพัฒนาชุมชน
นางสาวรัสฎา มงคลนำ
๓. ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ
นายพงศ์ทวี กุลชาติ
๔. ผู้ช่วยเจ้าพนักงานพัฒนาชุมชน
นายธวัชชัย เหมะธุลิน

<u>หน่วยตรวจสอบภายใน</u>

๑. นักวิชาการตรวจสอบภายใน
- ว่าง -

ยานพาหนะขององค์การบริหารส่วนตำบลคำสะอาดมีดังนี้

๑.รถยนต์บรรทุก (ปิคอัพ) ๒ ประตู	จำนวน	๒ คัน
๒.รถยนต์บรรทุก (ปิคอัพ) ๔ ประตู	จำนวน	๓ คัน
๓.รถยนต์กู้ชีพกู้ภัย	จำนวน	๑ คัน
๔.รถบรรทุกน้ำเอนกประสงค์	จำนวน	๑ คัน
๕. รถกระเช้าไฟฟ้า	จำนวน	๑ คัน
๖.รถจักรยานยนต์	จำนวน	๑ คัน
รวมจำนวน		๙ คัน

๓. ประชากร

มีประชากรทั้งหมด ๑๐,๙๖๖ คน แยกเป็นชาย ๕,๔๘๐ คน หญิง ๕,๔๘๖ คน จำนวน ๓,๓๕๗ ครัวเรือน ข้อมูล ณ เดือน พฤษภาคม ๒๕๖๔

(ข้อมูลจากสำนักงานทะเบียนอำเภอสว่างแดนดิน)

หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	ชาย	หญิง	รวม
บ้านคำสะอาด หมู่ที่ ๑	๒๖๘	๓๘๖	๔๑๓	๗๙๙
บ้านดงจันทู หมู่ที่ ๒	๒๕๗	๔๕๑	๔๖๐	๙๑๑
บ้านหนองหมากแซว หมู่ที่ ๓	๒๗๖	๔๗๗	๔๕๕	๙๓๒
บ้านปลวก หมู่ที่ ๔	๒๓๕	๒๘๙	๓๒๓	๖๑๒
บ้านยางคำ หมู่ที่ ๕	๒๘๐	๔๕๘	๔๓๘	๘๙๖
บ้านนาดินจี่ หมู่ที่ ๖	๒๑๒	๒๘๘	๓๑๘	๖๐๖
บ้านหนองไผ่ หมู่ที่ ๗	๑๖๖	๓๐๗	๒๗๗	๕๘๔
บ้านคำสะอาด ๒ หมู่ที่ ๘	๓๕๓	๕๗๓	๕๔๗	๑,๑๒๐
บ้านแสงตะวัน หมู่ที่ ๙	๒๖๔	๔๗๘	๔๕๐	๙๒๘
บ้านหนองหมากแซว หมู่ที่ ๑๐	๒๙๗	๔๒๖	๔๖๖	๘๙๒
บ้านธาตุโสภา หมู่ที่ ๑๑	๑๗๕	๓๐๓	๒๙๑	๕๙๔
บ้านคำสะอาดพัฒนา หมู่ที่ ๑๒	๒๘๔	๔๗๕	๔๕๗	๙๓๒
บ้านปลวกหมู่ที่ ๑๓	๑๕๓	๒๙๕	๒๙๑	๕๘๖
บ้านปลวก หมู่ที่ ๑๔	๑๓๗	๒๗๔	๓๐๐	๕๗๔
รวม	**๓,๓๕๗**	**๕,๔๘๐**	**๕,๔๘๖**	**๑๐,๙๖๖**

๔. สภาพทางสังคม

๔.๑ การศึกษา

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๗ แห่ง ดังนี้

๑. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วัดสุวรรณวิสุทธาราม

๒. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วัดสีมาธิการาม

๓. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วัดอัมพวัน

๔. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านยางคำ

๕. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านดงจันทู

๖. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านหนองหมากแซว

๗. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านหนองไผ่

โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน ๖ แห่ง (ขยายโอกาส ๑ แห่ง)

คือโรงเรียนบ้านคำสะอาด

ศูนย์การศึกษานอกระบบตามอัธยาศัย จำนวน ๑ แห่ง

๔.๒ การสาธารณูปโภค

- มีระบบไฟฟ้าเข้าถึงทุกหมู่บ้าน (การใช้คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐)
- ประปาหมู่บ้านเข้าถึงทุกหมู่บ้าน (การใช้ร้อยละ ๑๐๐)
- โรงน้ำดื่มชุมชน จำนวน ๙ แห่ง ได้แก่ หมู่ที่ ๑ ,หมู่ที่ ๒ ,หมู่ที่ ๕, หมู่ที่ ๖, หมู่ที่ ๘, หมู่ที่ ๑๐, หมู่ที่ ๑๑, หมู่ที่ ๑๒, หมู่ที่ ๑๓

๔.๓ สาธารณสุข

- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๑ แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑๒ บ้านคำสะอาดพัฒนา ตำบลคำสะอาด อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร
- ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานประจำหมู่บ้าน จำนวน ๑๔ หมู่บ้าน

๔.๔ การสังคมสงเคราะห์

- ผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน ๑,๒๔๑ ราย
- ผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยความพิการ จำนวน ๔๒๔ ราย
- ผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์ จำนวน ๒๔ ราย

ข้อมูลกองสวัสดิการสังคม ณ วันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๔

๕.ด้านระบบบริการพื้นฐาน

๕.๑ การคมนาคมขนส่ง

- การคมนาคม/ขนส่ง ใช้เส้นทางบกโดยใช้ถนนสาย ๑๐๐๓๕ หนองย่างชิ้น นาดินจี่ เป็นเส้นทางหลักในการคมนาคมขนส่งการจราจร มีผู้ใช้ยวดยานพาหนะทางบก คือรถยนต์ และรถจักรยานยนต์

๕.๒ การไฟฟ้า

- มีครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้า ทุกครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐
- หน่วยงานเจ้าของไฟฟ้าคือ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

๕.๓ การประปา

- มีครัวเรือนที่ใช้น้ำประปา ทุกครัวเรือน
- ประปาหมู่บ้าน จำนวน ๑๔ จุด

๕.๔ โทรศัพท์

- มีการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ มีเครือข่ายครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด โดยผู้ให้บริการได้แก่ AIS ,True และ Dtac

๕.๕ ไปรษณีย์และการสื่อสาร

- มีไปรษณีย์เอกชนที่ได้รับอนุญาต จำนวน ๑ แห่ง
- มีผู้ให้บริการระบบอินเตอร์เน็ต ได้แก่ บริษัท ๓BB ,True , TOT

๖.ด้านเศรษฐกิจ

๖.๑ การเกษตรประชาชนส่วนประกอบอาชีพเกษตร ทำนา ประมาณร้อยละ ๖๕ สวนหรือพืชไร่ร้อยละ ๓๐ อื่นๆ ประมาณร้อยละ ๕

๖.๒ ด้านปศุสัตว์ เลี้ยงไว้เพียงพอสำหรับบริโภคและจำหน่าย เช่น โค กระบือ เป็ด ไก่

๖.๓ ร้านจำหน่ายแก๊ส ใช้ในครัวเรือน จำนวน ๖ แห่ง

๖.๔ มีโรงสี จำนวน ๑๐ แห่ง

๖.๕ ร้านเกมส์และอินเตอร์เน็ต จำนวน ๕ ร้าน

๖.๖ ร้านขายอาหาร จำนวน ๙ ร้าน

๖.๗ ร้านค้า ขายของชำ จำนวน ๓๐ ร้าน

๖.๘ ร้านซ่อมรถ จำนวน ๑๐ ร้าน

๖.๙ ร้านคอนกรีต หล่อเสา จำนวน ๒ ร้าน

๖.๑๐ สถานพยาบาล จำนวน ๑ แห่ง

๖.๑๑ ร้านเสริมสวย จำนวน ๖ ร้าน

๖.๑๒ ร้านหล่อแบบพิมพ์วัด จำนวน ๑ แห่ง

๖.๑๓ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง จำนวน ๑ แห่ง

๖.๑๔ การพาณิชย์และกลุ่มอาชีพ

- การจัดตั้งกลุ่มอาชีพต่าง ๆจำนวน ๒๐ กลุ่ม
- การจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาด (ร้านค้าชุมชน) จำนวน ๘ แห่ง คือ หมู่ที่ ๑, หมู่ที่ ๕, หมู่ที่ ๖, หมู่ที่ ๘, หมู่ที่ ๑๑, หมู่ที่ ๑๒, หมู่ที่ ๑๓
- กลุ่มอาชีพที่มีชื่อเสียงมีผลงานคือกลุ่มทอผ้าไหม หมู่ที่ ๓ บ้านหนองหมากแซว โดยได้รับรางวัลชนะเลิศประเภทการประกวดผ้าไหมหลายครั้ง
- กลุ่มทอผ้าย้อมคราม
- กองทุนหมู่บ้าน ๑๓ กองทุน

๗. ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

๗.๑ การนับถือศาสนา ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัดและสำนักสงฆ์ จำนวน ๑๘ แห่ง

๗.๒ วัดที่สำคัญ อาทิเช่น

วัดป่าบ้านปลวก หมู่ที่ ๑๑ สิ่งสำคัญมีโบราณสถานเก่าแก่โบสถ์ และศิลาแลงสมัยขอม

วัดป่าภูมิพิทักษ์ หมู่ที่ ๗ บ้านหนองไผ่ สิ่งที่สำคัญมีโบสถ์และสิมมา ซึ่งเป็นรูปสี่เหลี่ยม สมัยขอม

๗.๓ โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยว

- วัดป่าภูมิพิทักษ์ บ้านหนองไผ่ หมู่ที่ ๗ มี ธาตุศิลาแลงและสิมมา สมัยขอม
- วัดป่าบ้านปลวก ซึ่งมีต้นไม้ใหญ่ที่เกิดขึ้นบนยอดเจดีย์โบราณ เชื่อว่าต้นไม้นี้ได้โอบอุ้มเจดีย์นี้ไว้ไม่ให้พังทะลาย
- วัดหงษาวดี ตั้งอยู่ที่บ้านยางคำ หมู่ที่ ๕ ซึ่งอยู่ระหว่างการสำรวจของกรมศิลปากร เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถานที่สำคัญ
- วัดป่าสามัคคีท่าหลวง ตั้งอยู่ที่บ้านหนองหมากแซว ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่
- ศาลเจ้าปู่ศรีสุทธิโธ หรือ ปู่หนองดูน ตั้งอยู่ที่บ้านปลวก ซึ่งเป็นที่เป็นที่เคารพบูชาของประชาชนตำบลคำสะอาด
- อ่างเก็บน้ำห้วยบง ตั้งอยู่ที่ บ้านคำสะอาด ๒ หมู่ที่ ๘ สภาพภูมิทัศน์บริเวณรอบๆ สวยงามสามารถปรับปรุงเป็นแหล่งท่องเที่ยวมีเนื้อที่ประมาณ ๒๐๐ ไร่

๗.๔ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และความเชื่อ

ชาวตำบลคำสะอาดได้รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมโบราณของตนไว้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเพณีที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ซึ่งตนเลื่อมใสศรัทธาโดยจำแนกได้ดังนี้

๑) บุญผะเหวดหรือบุญเดือนสี่ บุญที่มีการเทศน์ผะเหวดหรือมหาชาติ เรียกบุญพระเวสหนังสือมหาชาติหรือเวสสันดรชาดกเป็นหนังสือชาดกที่แสดงจริยาวัตรของพระพุทธเจ้าคราวพระองค์เสวยพระชาติเป็นพระเวสสันดรเป็นหนังสือเรื่องยาว มี ๑๓ กัณฑ์ บุญพระเวสสันดรกำหนดทำในเดือนสี่

๒) บุญบั้งไฟ หรือเรียกว่า บุญเดือนหก การนำเอาดินประสิว (ขี้เกีย) โปรตัสเซี่ยมไนเตรทมาคั่วผสมกับถ่าน เรียกว่า หมื่อ เอาหมื่อใส่ กระบอกไม้ไผ่ (ปัจจุบันพัฒนาเป็นท่อพลาสติกหรือท่อพีวีซี) ตำให้แน่น แล้วเจาะรู เรียกว่า บั้งไฟ

๓) บุญเข้าพรรษาการอยู่ประจำในอาวาสแห่งเดียวตลอด ๓ เดือนในฤดูฝน เรียกว่าเข้าพรรษาโดยปกติกำหนดเอาวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ เป็นวันเข้าพรรษา ซึ่งชาวบ้านจะมีการถวายผ้าอาบน้ำฝน ถวายเทียนพรรษา และมีการทำบุญ เป็นต้น

๔) บุญออกพรรษา การออกจากเขตจำกัด ไปพักแรมที่อื่นได้ เรียกว่า ออกพรรษา พรรษาหมายถึง ฤดูฝน ปีหนึ่งมี ๔ เดือน คือ ตั้งแต่แรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ถึง ขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๑๒ ในระยะ ๔ เดือน ๓ เดือนแรกให้เข้าพรรษาก่อน เข้าครบกำหนด ๓ เดือน แล้วให้ออกพรรษา อีก ๑ เดือน ให้หาผ้าจีวรมาผลัดเปลี่ยนการทำบุญมีให้ทาน เป็นต้น

๕) บุญประเพณีก่อเจดีย์ทราย วัดท่าหลวง เกิดจากความเชื่อว่าเป็นการสร้างปราสาทหรือที่อยู่ไว้บนสวรรค์ เวลาที่ตายไปจะได้มีที่อยู่อาศัยซึ่งได้สร้างไว้ก่อนแล้ว เพราะในสมัยก่อนคนจะเชื่อในระบบโลกภูมิเรื่องสวรรค์ทั้งนี้ ถือเป็นอีกหนึ่งประเพณีที่ชาวตำบลคำสะอาด ยังร่วมกันอนุรักษ์และสืบสานไว้จวบจนปัจจุบันประเพณีก่อพระเจดีย์ทรายกลบธาตุจัดขึ้นในช่วงสงกรานต์ของทุกปีเป็นประเพณี

นอกจากนี้ยังมีความเชื่อเดิมที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาแต่โบราณ คือ ฮีตสิบสองคองสิบสี่ ฮีตสิบสอง มาจากคำ ๒ คำ คือ ฮีต กับ สิบสอง ฮีตมาจากคำว่า จารีต หมายถึงสิ่งที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาจนกลายเป็นประเพณีที่ดีงาม ชาวอีสาน เรียกว่า จาฮีต หรือ ฮีต สิบสอง หมายถึง เดือนทั้ง ๑๒ เดือนในหนึ่งปีฮีตสิบสอง จึงหมายถึง ประเพณีที่ประชาชนชาวอีสานได้ปฏิบัติสืบต่อกันมาต่างๆ ทั้งสิบสองเดือนในแต่ละปีประเพณีทั้งสิบสองเดือนที่ชาวอีสานถือปฏิบัติกันมานั้นล้วนเป็นประเพณีที่ส่งเสริมให้คนในชุมชน ได้ออกมาร่วมกิจกรรมพบปะสังสรรค์กันเพื่อความสนุกสนานรื่นเริงและเพื่อความสมานสามัคคีมีความรักใคร่กัน ของคนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นการสืบทอดสิ่งที่ดีงามมาจวบจนปัจจุบัน ประเพณีอีสานส่วนใหญ่จะมีเอกลักษณ์แตกต่างจากประเพณีภาคอื่นๆ(อาจคล้ายคลึงกับประเพณีของทางภาคเหนือบ้างเพราะมีที่มาค่อนข้างใกล้ชิดกัน)ประเพณีอีสาน ได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมล้านช้าง (แถบหลวงพระบางประเทศลาว) จึงจะเห็นได้ว่าประเพณีของชาวอีสาน และชาวลาวมีความคล้ายกันเพราะมีที่มาเดียวกันและชาวอีสานและชาวลาวก็ไปมาหาสู่กันเป็นประจำเยี่ยงญาติพี่น้องทำให้มีการถ่ายเทวัฒนธรรมระหว่างกันด้วย

คองสิบสี่ หมายถึง ครองธรรม ๑๔ อย่าง เป็นกรอบหรือแนวทางที่ใช้ปฏิบัติระหว่างกัน ของผู้ปกครองกับผู้ใต้ปกครอง พระสงฆ์ และระหว่างบุคคลทั่วไป เพื่อความสงบสุขร่มเย็นของบ้านเมือง คองสิบสี่มีหลายแบบหลายประเภท พอจะยกตัวอย่างได้ดังนี้

คองสิบสี่แบบที่ ๑ กล่าวถึงผู้เกี่ยวข้องกับครอบครัวในสังคมตลอดจนผู้มีหน้าที่ปกครองบ้านเมือง

คองสิบสี่แบบที่ ๒ กล่าวถึงหลักการที่พระมหากษัตริย์ทรงปฏิบัติในการปกครองบ้านเมืองและข้อที่ประชาชนควรปฏิบัติต่อพระมหากษัตริย์ และจารีตประเพณีที่พึงปฏิบัติให้บ้านเมืองสงบสุข

คองสิบสี่แบบที่ ๓ กล่าวถึงธรรมที่พระราชาพึงยึดถือปฏิบัติ และเน้นหนักให้ประชาชนปฏิบัติตามจารีตประเพณี และข้อที่คนในครอบครัวพึงปฏิบัติต่อกัน

คองสิบสี่แบบที่ ๔ กล่าวถึงไปแนวทางฮีตบ้านครองเมือง คือการดำเนินการปกครองบ้านเมืองเพื่อให้บ้านเมืองอยู่เป็นสุขและปฏิบัติตามประเพณี

๘.ทรัพยากรธรรมชาติ

- ป่าไม้ มีพื้นที่เป็นป่าสงวนแห่งชาติ ในเขตตำบล ปริมาณร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่ตำบล
- ดิน มีลักษณะเป็นดินร่วน เหมาะแก่การเพาะปลูก
- แหล่งน้ำ มีลำน้ำสงครามพาดผ่านตำบลคำสะอาด

๙. ด้านอื่น ๆ

๙.๑ ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย

- การรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรอำเภอสว่างแดนดิน

- มีศูนย์ตำรวจชุมชนอาสาสมัครแจ้งข่าว จำนวน ๑ แห่ง
- มีศูนย์ อปพร. ๑ แห่ง ตั้งอยู่ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลคำสะอาด และสมาชิก อปพร.จำนวน ๒๐๐ คน

๙.๒ เศรษฐกิจพอเพียงท้องถิ่น(ด้านการเกษตรและแหล่งน้ำ)

ประชาชนทั้ง ๑๔ หมู่บ้าน มีวิถีชีวิตที่พึ่งพาการเกษตรและความต้องการแหล่งน้ำในการทำการเกษตรแหล่งน้ำสำคัญ

- แม่น้ำสงคราม ,ลำห้วยเสาคำ,ลำห้วยไร่,ลำห้วยคำชน,ห้วยหนองชาด, ห้วยน้ำเค็ม ห้วยวังแสง, ห้วยหมากเต้น,ห้วยแซง,
- อ่างเก็บน้ำห้วยบง,อ่างเก็บน้ำคำปลาฝา
- หนองบ่อ,หนองเลิงเปือย, หนองปลวก, หนองยาง, หนองคึกฤทธิ์,หนองตะไก้,หนองดูน,หนองน้ำหมาก,หนองกุดแกลบ,หนองเลิงเปือยใหญ่,หนองความ,หนองบุ่งเปือย, หนองไผ่, หนองกระตึก